

έγινε διαδήλωση με ομιλήτη του Μητρ. Νικόδημο Μυλωνά. Αυτές εσυνεχίσθησαν μέχρι την 1 Νοεμβρίου. Στην Κερύνεια πραγματοποιήθηκε στις 25 Οκτωβρίου. Άρχισε με ομιλήτη τον επίσης φλογερό Ενωτικό Μητρ, Κερύνειας Μακάριο ΙΙ και έπειτα Αρχ. Κύπρου που διεξήγαγε το Ενωτικό Δημοψήφισμα τον Ιανουάριο του 1950. Μ' επικεφαλής αυτόν πήγαν στο σπίτι του Διοικητού Άγγλου και ύψωσαν την Ελληνική σημαία. Έπειτα περιεκύκλωσαν τη Μητρόπολη και τον συνέλαβαν. Από τους πυροβολισμούς τραυματίστηκαν πολλοί και απέθανε ο Μιχαήλ Ιωάννου από τον Καραβά. Στην Πάφο με δραστηριότητα του Λεόντιου Επισκόπου που μιλούσε προ πολλού για το Ενωτικό, έγινε μεγάλος αναβρασμός και κηρύχθηκε ο στρατιωτικός νόμος. Στη Λεμεσό η ατμόσφαιρα ήταν επίσης τεταμένη. Από την 20ή Οκτωβρίου, κατέφυγαν στο σπίτι του Άγγλου Διοικητή και το πυρπόλησαν. Αυτός έφυγε και πήγε στο Αρχηγείο Αστυνομίας. Σοβαροί τραυματισμοί έγιναν και στη Μόρφου και στον Κάμπο όπου οπλίσθησαν με κυνηγετικά όπλα.

Στη Ζώδια πυροβόλησαν 10χρονο παιδί και ένας πέθανε. Παρόμοιες επιθέσεις με τραυματισμούς έγιναν στο Αργάκι, Ψημολόφου, Καλοπαναγιώτη και Παραλίμνι όπου επιρπόλησαν τον αστυνομικό σταθμό. Επίσης στη Βάσα, Λόφου, Ζωπιηγή, Άρσος, Μαλιά. Επίσης πολλοί μouxτάρηδες παραιτήθηκαν. Γενικά κάθε γωνιά της Κύπρου εκόχλαζε σαν καζάνι. Συνελήφθησαν πολλά άτομα, καθώς και πολιτικοί ηγέτες, 10 στον αριθμό:

λωνάς, Μητροπολίτης Κυρηνείας Μακάριος, Οικονόμος Φανερωμένης Διονύσιος Κυκκώτης, Θεοφάνης Θεοδότου, Θεοφάνης Τσαγγαρίδης, Σάββας Λοϊζίδης, Θεόδωρος Κολοκασίδης, Γεώργιος Χ' Παύλου, Χαράλαμπος Βατυλιώτης και Κώστας Χριστοδουλίδης (ΣΚΕΛΕΑΣ). Είναι γεγονός πως η Κύπρος πλήρωσε πολύ ακριβά και τότε και μετά την εξέγερση του '31. Η εκτίμηση όμως τώρα, είναι ότι άξιζε τη θυσία αυτή γιατί είχε σχετικά στοιχεία και τα τοποθέτησε στο κέντρο της Διεθνούς προσοχής. Επίσης πέτυχε την επαγρύπνηση του Ελληνισμού υπέρ του Κυπριακού αγώνος, πως αυτός διεξήγετο υπέρ της Ενώσεως με την Ελλάδα. Μόλις ξεχώρισε από τον Ελληνικό κορμό το 1191 μέχρι το 1958 και από το 1931 μέχρι το 1950 με το Ενωτικό και πάλι δημοψήφισμα και το 1955 με την έναρξη του απελευθερωτικού αγώνος της ΕΟΚΑ οι απαγχονισθέντες ήρωες μας με τον βρόχο της αγχόνης φώναζαν "Ένωση" και ο εθνομάρτυρας Κυπριανός το 1821 και οι τρεις Μητροπολίτες πέθαναν με το σύνθημα Ένωσις. Παντού ακούονται ιαχαί "Ένωσις, Ένωσις, Ένωσις" που έφθναν μέχρι τον ουρανό.

Πάντοτε πρωτοστατούσε η Εκκλησία μας από τον Εθνομάρτυρα Αρχ. Κυπριανό μέχρι και του τελευταίου Επισκόπου Κυρηνείας Κυπριανού που όταν τον επισκεπτόμαστε μας έλεγε "κάθε πέτρα του σπιτιού και εδώ που βρίσκομαι φωνάζει Ένωση"

ΟΜΙΛΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ "ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΚΥΘΡΕΑ"

Νόλλη-Αννα Γεωργίου

Η απόφαση για την ίδρυση του Ομίλου Γυναικών "Ελεύθερη Κυθρέα" πάρθηκε πολύ ξαφνικά κάποια μέρα που μερικές Κυθρεώτισσες μαζεμένες σε κάποιο φιλικό σπίτι και φέρνοντας στο νου τους τις αναμνήσεις των παιδικών και νεανικών τους χρόνων στο όμορφο χωριό τους, την Κυθρέα, τότε που δεν την είχε πατήσει η μπότα του Τούρκικου Απίλα, νιώσανε την ανάγκη να συγκεντρώνονται τακτικά για να ξαναθυμούνται τα περασμένα, αλλά και να δίνουν στη νέα γενιά, που δεν είχε την τύχη να γνωρίσει το όμορφο χωριό, την ευκαιρία να το γνωρίσει μέσα απ' αυτές τις συγκεντρώσεις των γονιών, και των παππούδων. Να μάθουν για το χωριό τους, την Κυθρέα, που πριν απ' το 1974, λεύτερη καθώς ήταν χάριζε στους ανθρώπους την ομορφιά της και τους γιόμιζε την καρδιά με όρεξη για δουλειά και δημιουργία. Τότε που η ζωή κυλούσε όμορφη στα ολοπράσινα περβόλια που τα πότιζε με το δροσονέρι του ο Κεφαλόβρυσος. Και ήταν οι άνθρωποι ευτυχισμένοι.

Η απόφαση μια και πάρθηκε δεν άργησε να γίνει πράξη. Σε συγκέντρωση σε ευρύτερο κύκλο γυναικών τέθηκαν οι σκοποί του Ομίλου, που θα ήταν πολιτιστικός, κοινωνικός, γνωριμίας της νέας με την παλιά γενιά και μνήμης των κατεχομένων. Και ο Όμιλος Γυναικών άρχισε τη δράση του.

Η πρώτη εκδήλωση ήταν πολιτιστική και ήταν αφιερωμένη στη μικρή μας πατρί-

δα, την Κύπρο, την αγαπημένη αλλά τυραννισμένη. Οι μνημες από τις παλιές, τις χαρούμενες, τις καλές μέρες στα χωριά πριν ακόμη μαδήσουν τα άνθια τους διπλοί, τριπλοί βάρβαροι.

Στις 2 Οκτωβρίου 1991, στις 6μ.μ. στο Υπαίθριο Θέατρο της Πύλης Αμμοχώστου, ο Όμιλος έδωσε το παρόν του με την πολιτιστική εκδήλωση:

Μνήμες - Κύπρος το Νησί της Αφροδίτης. Την εκδήλωση τίμησε με την παρουσία του ο Έντιμος Υπουργός Εργασίας κος Ιάκωβος Αριστείδου.

Άρχισε με χαιρετισμό από την Πρόεδρο του Ομίλου κα Θεοδώρα Κναή, που μεταξύ άλλων αναφέρθηκε στους σκοπούς και στόχους του Ομίλου.

Στόχοι, βασικοί, όπως σας ανακοινώσαμε, είναι η διατήρηση της πολιτιστικής μας παράδοσης, των ηθών και εθίμων μας. Να βοηθήσουμε τη νέα γενιά να γνωρίσει την περιοχή της. Τη νέα γενιά που ποτέ δεν την αντίκρισε ή κι αν την αντίκρισε την εγκατέλειψε τόσο νωρίς που δεν της άφησε καθόλου αναμνήσεις. Να τη βοηθήσουμε να τη γνωρίσει με φωτογραφίες, εκδηλώσεις, συζητήσεις. Ας βοηθήσουμε όλοι να αλληλογνωριστούν οι νέοι μας και να γνωρίσουν τους παλιούς που έχουν τόσα πολλά να τους πουν για τον τόπο τους. Γιατί, κακά τα ψέματα, οι παλιοί είναι οι ρίζες.

Είναι λυπηρό να βλέπεις το γιο της γειτόνισσας σου στην Κυθρέα και να μην τον αναγνωρίζεις ή ο γιος της γειτόνισσας να μην σε γνωρίζει καθόλου. Πέρασαν 17 χρόνια από την ημέρα που αφήσαμε τον τόπο μας άλλοι πέθαναν, άλλοι γεννήθηκαν, τα μωρά μεγάλωσαν, οι μεγάλοι γέρασαν. Οι Κυθραιώτες χάθηκαν στην ολότητα. Πρέπει να τους γνωρίσουμε, να τους ενώσουμε έστω και αν κάθονται μακριά ο ένας από τον άλλο.

Αυτοί, ήταν οι στόχοι, όταν ξεκινήσαμε τον Όμιλό μας. Όμως ας μη μας διαφεύγει κι ο βασικότερος. Η Αγία Μαρίνα, ο Σταυρός,

ο Άγιος Ανδρόνικος είναι βουβοί, αλειτούργητοι. Οι τάφοι των γονιών μας βεβηλωμένοι, Εμείς τι θα μπορούσαμε άραγε να προσφέρουμε, για να μπορέσουμε να ξαναπατήσουμε τα Άγια Χώματά μας, να ξαναπροσκυνήσουμε τις εκκλησίες μας και να ανάψουμε το καντήλι στους τάφους των γονιών μας; Αυτό θα πρέπει να μας προβληματίσει.

Στη συνέχεια ο Έντιμος Υπουργός Εργασίας κος Ιάκωβος Αριστείδου χαιρέτησε τη συγκέντρωση και μίλησε για το χωριό του, την Κυθρέα.

Το πρόγραμμα της εκδήλωσης ήταν το πιο κάτω:

ΜΕΡΟΣ Α'

Τραγουδία από τη χορωδία του Μουσικού Ομίλου Λευκωσίας.

1. Θούριος, Ρήγα Φεραίου
2. Αγία Μαρίνα, τζιαί τζιμρά, Κυπριακό δημοτικό τραγούδι.
3. Καραβάς, Κυπριακό δημοτικό τραγούδι.
4. Πέρα στους πέρα κάμπους, δημοτικό τραγούδι.
5. Ήσουν κυπαρίσσι, Μάνου Χατζηδάκη.

Τα τραγουδία είναι σε εναρμονίσεις Μιχάλη Χατζηλοϊζου που διευθύνει και τη χορωδία. Συνοδεύουν: Γιάννης Χατζηλοϊζου και Φώτος Χατζηλοϊζου.

ΜΕΡΟΣ Β'

ΜΝΗΜΕΣ - Κύπρος, το Νησί της Αφροδίτης.

Η Ενότητα περιλαμβάνει:

1. Κείμενα.
2. Κυπριακά δημοτικά τραγούδια, που άλλα τραγουδιούνται και άλλα απαγγέρονται.
 - α) Η Βρύση των Πεγιάτισσων.
 - β) Η στάμνα.
 - γ) Θεέ μου νάρταν οι Λαμπρές.
 - δ) Ψιντρή βασιλιτζιά μου.